

Lars Hammar

## Överklagande av Länsstyrelsen i Dalarnas läns beslut om lokala trafikföreskrifter

### Transportstyrelsens beslut

Transportstyrelsen bifaller överklagandet och upphäver Länsstyrelsen i Dalarnas läns beslut i ärenden 258-11206-2019, 258-975-2020 och 258-17345-2020 att meddela lokala trafikföreskrifter om begränsning av högsta tillåten hastighet på väg E16 och väg 70 mellan cirkulationsplatsen i Mellsta, Borlänge kommun och två kilometer norr om Vikarbyn i Rättviks kommun.

De lokala trafikföreskrifter som upphävs genom detta beslut är:

- 20TFS 2019:109
- 20TFS 2019:110
- 20TFS 2020:5
- 20TFS 2020:131
- 20TFS 2020:149
- 20TFS 2020:150
- 20TFS 2020:151
- 20TFS 2020:152
- 20TFS 2020:156
- 20TFS 2020:157

### Redogörelse för ärendet

#### Överklagandet

Du har överklagat Länsstyrelsen i Dalarnas läns (nedan länsstyrelsen) beslut att meddela lokala trafikföreskrifter om högsta tillåten hastighet längs väg E16 och väg 70 mellan cirkulationsplatsen vid Mellsta, Borlänge kommun och två kilometer norr om Vikarbyn i Rättviks kommun.

Ditt överklagande avser länsstyrelsens beslut i ärenden 258-11206-2019, 258-975-2020 och 258-17345-2020 i fråga om de lokala trafikföreskrifter som framgår av beslutet. När det gäller 20TFS 2019:109 har du överklagat dessa

föreskrifter endast i den del som avser väg E16 mellan 780 meter sydost om centrum cirkulationsplats E16/väg 70 och denna cirkulationsplats.

## Bakgrund

Länsstyrelsen är av uppfattningen att de överklagade lokala trafikföreskrifterna utgör normföreskrifter, att enskilda inte kan vara part i ett normföreskriftsärende samt att föreskrifterna inte får överklagas enligt 30 § myndighetsförordningen. Länsstyrelsen har överlämnat överklagandet till regeringen, som med hänvisning till 15 kap. 1 § trafikförordningen (1998:1276) har överlämnat överklagandet till Transportstyrelsen för prövning.

Det framgår att de i ärendet överklagade föreskrifterna har beslutats av handläggare hos länsstyrelsen. Delegationen av beslutanderätten för dessa följer av länsstyrelsens arbetsordning och avdelningen för verksamhetsstöd och samhällsskydds handläggningsordning som bägge har beslutats av landshövdingen.

I länsstyrelsens arbetsordning framgår att landshövdingen ska avgöra ärenden som har principiell karaktär eller större betydelse eller som avser föreskrifter. I arbetsordningen anges vidare att ärenden som avser trafikfrågor och trafikföreskrifter ska handläggas vid rättsenheten inom avdelningen för verksamhetsstöd och samhällsskydd. Hur beslutanderätten har delegerats vid denna avdelning ska framgå i avdelningens handläggningsordning, som har beslutats av landshövdingen.

I handläggningsordningen för avdelningen för verksamhetsstöd och samhällsskydd, som bland annat anger ansvarsfördelningen och beslutsnivåer för den ärendehandläggning som sker inom avdelningen, framgår att lokala trafikföreskrifter ska beslutas av landshövdingen om dessa gäller ärenden av större vikt eller principiell betydelse, annars av handläggare inom avdelningen.

Några bedömningsgrunder för när det också kan anses föreligga synnerliga skäl för att delegera beslutanderätten i dessa ärenden, framgår inte i vare sig länsstyrelsens arbetsordning eller avdelningens handläggningsordning. I stället har länsstyrelsen tagit ställning till att det rörande denna ärendegrupp generellt finns sådana synnerliga skäl för delegation, som avses i 13 § förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion. Det generella ställningstagandet grundar sig på att det rör sig om en stor mängd ärenden samt att dessa i normalfallet inte är svåra att bedöma. Delegationen gäller dock inte ärenden av principiellt slag eller av större vikt och länsstyrelsen har bedömt att de aktuella föreskrifterna inte utgör sådana. Vidare har man angett att det i nuläget finns 990 föreskrifter av aktuellt slag som meddelats av länsstyrelsen.

## Grunder

Till stöd för ditt överklagande har du bland annat angett att besluten inte har fattats av landshövdingen eller i enlighet med 13 § förordningen med länsstyrelseinstruktion, att konsekvensutredningen inför besluten har sådana brister att dessa föreskrifter inte borde ha meddelats samt att det svårigen går

att göra bedömningen att föreskrifterna meddelats med hänsyn till trafiksäkerheten, framkomligheten eller miljön.

Du har till stöd för att du ska anses vara part i ärendet anført att du är bosatt längs vägsträckan i Leksands kommun, och trafikerar delar av denna dagligen och övrig sträcka åtminstone ett flertal gånger i månaden. Du menar att du påverkas av besluten genom att din restid till arbetet förlängs med minst fyra och en halv minut inräknat hastighetsbegränsningar beslutade av Trafikverket. Vidare har du anført att omkörningarna längs vägsträckan har ökat i sådan omfattning sedan hastighetsbegränsningarna infördes att det medför ökade risker för såväl fordonsförare som andra trafikanter på och vid sidan av vägen.

### **Skäl för beslutet**

#### **Partsställning i och överklagande av ärenden om normbeslut enligt trafikförordningen**

I ärendet har länsstyrelsen gett uttryck för att de överklagade lokala trafikföreskrifterna är så kallade normbeslut som inte går att överklaga utan särskilt författningsstöd (30 § myndighetsförordningen), i vilka ärenden en enskild inte kan bli part.

Transportstyrelsen har den 7 maj 2020 i ett vägledande beslut med diarienummer TSV 2020-1747 redogjort för hur bland annat dessa rättsfrågor ska tolkas. Mot den bakgrunden har länsstyrelsen, som är skyldig att följa och tillämpa Transportstyrelsens praxis (se JO beslut den 18 december 2009, dnr 5811-2008) saknat fog för den redovisade uppfattningen.

Av 41 och 42 §§ förvaltningslagen (2017:900) framgår att ett beslut får överklagas om beslutet kan antas påverka någons situation på ett inte obetydligt sätt av den som beslutet angår, om det har gått honom eller henne emot. Mot bakgrund av vad du anført om hur du påverkas av föreskrifterna och ditt intresse i saken bedömer Transportstyrelsen att du ska anses ha klagorätt.

#### **Bedömning av länsstyrelsens beslut**

Av 1 och 4 §§ myndighetsförordningen (2007:515) framgår att ärenden som avser föreskrifter ska avgöras av myndighetens ledning såvida annat inte är föreskrivet i lag eller förordning.

Förordningen med länsstyrelseinstruktion innehåller bland annat föreskrifter om länsstyrelsernas uppgifter och ansvarsområden. Av 11 § framgår att länsstyrelsen ska ledas av en myndighetschef, som är landshövding. I 13 § anges att landshövdingen får, om det finns synnerliga skäl för det, överlåta till en tjänsteman att avgöra ärenden som avser föreskrifter som inte är av principiellt slag eller annars av större vikt.

I det förevarande ärendet har de lokala trafikföreskrifterna som omfattas av överklagandet beslutats av tjänstemän vid länsstyrelsens avdelning för verksamhetsstöd och samhällsskydd. Frågan i ärendet blir därför om

landshövdingen haft rätt att överlåta beslutanderätten enligt 13 § förordningen med länsstyrelseinstruktion.

Det är tydligt att beslut som avser föreskrifter endast får överlåtas till en tjänsteman om det finns synnerliga skäl. Begreppet synnerliga skäl används ofta i författningar där det finns en möjlighet att frånga en huvudregel, om det finns ovanliga eller beaktansvärda omständigheter i det enskilda fallet som talar för det. Begreppet synnerliga skäl förekommer inom olika rättsområden och tillämpas restriktivt. Ett fränsteg från en huvudregel med hänvisning till synnerliga skäl torde därför endast kunna komma i fråga i rena undantagsfall.

Möjligheten att vid synnerliga skäl delegera beslutanderätten för lokala trafikföreskrifter kan därför enligt Transportstyrelsens mening endast komma i fråga i undantagsfall. Vidare endast om det vid beslut gällande en enskild föreskrift föreligger ovanliga och särskilt beaktansvärda omständigheter för att delegera beslutanderätten avseende just den föreskriften. I samma riktning talar Justitiekanslerns yttrande i samband med en granskning av länsstyrelserna år 2015.<sup>1</sup> Justitiekanslern hade granskat tio beslut om lokala trafikföreskrifter vid varje länsstyrelse och den allmänna bilden var att vid de allra flesta länsstyrelser beslutade landshövdingen eller landshövdingens ställföreträdare. Justitiekanslern konstaterade att det legala utrymmet för delegering av rätten att besluta åtminstone permanenta lokala trafikföreskrifter är mycket litet och flera länsstyrelser fick påpekanden om att se över beslutsnivåerna.

När det gäller de överklagade föreskrifterna har det inte handlat om några undantagssituationer. Tvärtom har det framkommit att länsstyrelsen gjort ett generellt ställningstagande för ärendegruppen att det föreligger synnerliga skäl för delegation eftersom det handlar om en stor mängd ärenden som i normalfallet inte är svåra att bedöma. Några ovanliga och särskilt beaktansvärda omständigheter i det enskilda fallet har inte framkommit avseende någon av de överklagade föreskrifterna.

Transportstyrelsen bedömer därför att de överklagade föreskrifterna inte har beslutats i enlighet med bestämmelserna om beslut i ärenden som rör föreskrifter i myndighetsförordningen och förordningen med instruktion för länsstyrelsen. Samma förhållande gäller för de föreskrifter som endast delvis omfattas av överklagandet. De överklagade föreskrifterna ska därför upphävas i sin helhet. Vid denna utgång saknas skäl att ta ställning till om de aktuella föreskrifterna kan anses vara av principiellt slag eller större vikt samt till vad som i övrigt har anförts i överklagandet.

### **Hur man överklagar**

Transportstyrelsens beslut får inte överklagas enligt 30 § myndighetsförordningen.

---

<sup>1</sup> Justitiekanslerns granskning av länsstyrelsernas ärendeförteckningar för år 2015, Dnr 201-16-24.

---

Beslut i detta ärende har fattats av ställföreträdande avdelningsdirektör Lena Ersson. I den slutliga handläggningen av ärendet deltog juristen Sofi Nygren och handläggaren Karl von Schantz, den senare föredragande.

Lena Ersson  
Stf. avdelningsdirektör Väg och järnväg